

БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ

Јачање заштите потрошача у Општини Бор
Овај пројекат је финансиран од стране локалне самоуправе Бор

Potrošači!

Svaki savet, zlata vredi! Ali, pre odlaska u kupovinu, pored dobrog informisanja i edukacije, znajte da se uvek, za bilo koju neipsravnost namirnica, morate obratiti inspekciji (zdravstvenoj, sanitarnoj, fitosanitarnoj ili poljoprivrednoj) u svom gradu!

čiTajte deklaraciju!

Nezdrav način ishrane preuzima primat među uzrocima mnogih bolesti, te savremenom potrošaču biva sve jasnije da mora pažljivo odabrati namirnice koje konzumira. Potrošači ne čitaju deklaracije uglavnom iz razloga odanosti nekom brendu, nedostatka vremena, nerazumevanja pojedinih termina, vođeni nekad isključivo cenom itd. Najčešće se deklaracija i ne pogleda na proizvodima koje kupujemo svaki dan kao što su mleko, voće, povrće, hleb i sl.

Upoređujući cene, potrošači dobiju više proizvoda za manju cenu ali upoređujući robu prema sadržini deklaracije, potrošač može dobiti više u korist zdravlja.

Deklaracija sadrži mnoge korisne podatke na osnovu kojih potrošač može napraviti adekvatan izbor. Važno je da se potrošač, pored roka upotrebe interesuje i o: Nutritivnim vrednostima proizvoda, kalorijskim vrednostima, specijalnim sastojcima, mogućem prisustvu alergena, mastima, proteinima, sadržaju šećera, soli i td.

Mnogim potrošačima je najvažnije da je hrana bezbedna i da znaju poreklo proizvoda, ali to nije dovoljno. U zavisnosti od trenutnih potreba, svaki potrošač bi trebalo da zna kakvu hranu jede. To ne mora da bude skupo, ali iziskuje malo truda. Kada jedemo brzu hranu, ne proveravamo ništa, jer znamo da to baš i nije najzdravije rešenje. Ali, ukoliko pažljivo pogledamo deklaracije pojedinih proizvoda, videćemo da nečitajući sastojke možemo uneti veliku količinu masti ili šećera u organizam. Neko ko ima visok krvni pritisak i treba voditi računa o unosu soli, svakako mora uporediti proizvode po količini ovog sastojka. Razlika u ceni može biti mala, ali razlika u korist zdravlja može biti značajna.

Važno je pogledati i obaveštenje o preporučenom dnevnom unosu koji se nalazi na pakovanju što može pomoći potrošaču da napravi balans u ishrani.

GENERALNI SAVETI POTROŠAČIMA:

- UVEK ČITAJTE DEKLARACIJU!
- OBRATITE PAŽNJU NA NAJZNAČAJNIJIH 6 INFORMACIJA: energetska vrednost, masti, ugljeni hidrati i šećer, proteini, so!
- NE KUPUJTE PROIZVODE KOJI IMAJU NEČITLJIVU DEKLARACIJU!
- BIRAJTE PROIZVODE KOJI SU PREMA SASTOJECIMA NA DEKLARACIJI USKLAĐENI SA VAŠIM ZDRAVSTVENIM POTREBAMA

DEKLARISANJE, OZNAČAVANJE I REKLAMIRANJE HRANE

Prilikom kupovine hrane, većina potrošača se zapita da li je deklaracija zaista i „lična karta“ samog proizvoda. Kako je jedan od najvažnijih segmenata razvoja tržišta, upravo ekonomski aspekt, a razvoja zdrave nacije, zdravstveni aspekt, za početak savetujemo svim potrošačima da se upoznaju sa sadržajem PRAVILNIK-om

O DEKLARISANJU, OZNAČAVANJU I REKLAMIRANJU HRANE (“Sl. glasnik RS”, br. 19/2017 i 16/2018), jer je neophodan visok stepen informisanosti i znanja pre odlaska u kupovinu.

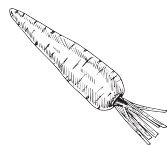
Zakon o bezbednosti hrane i Zakon o zaštiti potrošača propisuju nadležnost inspeksijskih organa Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravlja, kao i nadležnost tržišne inspekcije Ministarstva trgovine.

Odredbe ovog pravilnika se odnose na upakovanu i neupakovanu hranu i bolju informisanost u ugostiteljskim objektima.

Tržišna utakmica je satkana od dva tima, na jednoj strani je tim proizvoda, formiran od stručnjaka za marketing, antropologa, sociologa, ekonomista, a na drugoj strani tim potrošača – od potrošača koji nemaju sva ta znanja. Počev od toga da kada potrošači mere rinfuznu robu u marketu, treba dobro da provere da

li su šifra proizvoda i naziv na proizvodu usklađeni, jer „vage umeju da se zbune u korist trgovca“.

Nije jednostavno ispred police sa velikom ponudom namirnica izabrati najbolje, između sličnih proizvoda napraviti razliku u odnosu na kvalitet.

Zato se često biraju poznati brendovi ili proizvodi iz reklama.

Ključno je istaći da dobrom deklaracijom potrošač neće biti doveden u zabludu. Potrošaču mora biti omogućeno da za svoj novac dobije pravi proizvod, tačan naziv proizvoda prvenstveno. Samo izborom namirnica sa neobmanjujućom deklaracijom potrošač može da štiti svoja prava i interese. Ne samo ovaj pravilnik, već Zakon o bezbednosti hrane, Zakon o trgovini, a posebno Zakon o zaštiti potrošača, daje osnovne odredbe nepoštenih poslovnih prakse iz koje proističu svi nerešivi ili teško rešivi problemi potrošača.

Ističemo važnu praksu koju propisuje ovaj Pravilnik, a to je Praksa poštenog informisanja: Član 4 Pravilnika, jasno definiše:

Pružanje informacija o hrani vrši se na način kojim se ne obmanjuje krajnji potrošač, a naročito u pogledu:

1. karakterističnih osobina hrane, a posebno njene prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, trajnosti, zemlje porekla ili zemlje i mesta porekla i načina proizvodnje;
 2. pripisivanja hrani osobina i svojstava koje ne poseduje;
 3. ukazivanja na posebna svojstva hrane i ako slična hrana ima ista takva svojstva, naročito isticanjem prisustva ili odsustva određenih sastojaka i/ili hranljivih materija;
 4. ukazivanja izgledom, opisom ili slikovnim prikazom na prisustvo određene hrane ili sastojka, kada je u stvarnosti sastojak koji je inače prirodno prisutan ili korišćen u toj hrani, zamenjen drugim sastavnim delom ili drugim sastojkom.
- Informacije o hrani treba da budu tačne, jasne i lako razumljive potrošaču.

Pružanje informacija o hrani vrši se na način kojim se hrani ne pripisuju osobine prevencije i lečenja bolesti ljudi i/ili kojim se ne upućuje na takve osobine, osim ako ovim pravilnikom i posebnim propisima nije drugačije propisano.

Odredbe st. 1-3. ovog člana odnose se i na reklamiranje i prezentaciju hrane, posebno na njen oblik, izgled ili ambalažu, materijale koji se koriste za pakovanje, način na koji je raspoređena i okruženje u kojem je izložena.

Informacije o hrani koje pripisuju i/ili upućuju na svojstva prevencije i lečenja bolesti ljudi, kod prirodnih mineralnih voda, prirodnih izvorskih voda i stonih voda, kao i dijetetskih proizvoda, uređuju se posebnim propisima.

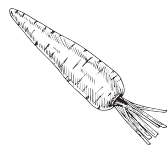

Obavezni podaci na deklaraciji (Član 8 Pravilnika)

Na deklaraciji upakovane hrane navode se sledeći podaci:

1. naziv pod kojim se hrana stavlja u promet;
2. spisak sastojaka;
3. svi sastojci ili pomoćna sredstva u procesu proizvodnje, koji su navedeni u Prilogu 1 - Sastojci koji mogu da izazovu alergije i/ili intolerancije, ili su dobijeni od sastojaka ili proizvoda, a koji su upotrebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u izmenjenom obliku;
4. količina određenih sastojaka ili kategorije sastojaka;
5. neto količina;
6. rok trajanja;
7. posebni uslovi čuvanja i/ili upotrebe hrane, ako utiču na svojstva hrane i rok trajanja;
8. naziv i adresa/sedište subjekta u poslovanju hranom pod čijim se nazivom, odnosno poslovnim imenom hrana stavlja u promet, a koji je registrovan u Republici Srbiji;
9. zemlja porekla ili zemlja i mesto porekla,
10. uputstvo za upotrebu, kada u nedostatku takvog uputstva ne bi bila moguća pravilna upotreba hrane;
11. stvarni sadržaj alkohola kod pića koja sadrže više od 1,2% vol alkohola;
12. nutritivna deklaracija;
13. oznaka serije ili lota;
14. kategorija kvaliteta ili klasa hrane, ako ta hrana, u skladu sa posebnim propisima, podleže kategorizaciji ili klasifikaciji.
15. Podaci iz stava 1. ovog člana navode se rečima i brojevima, a pored toga, mogu se označavati i piktogramima ili simbolima.

Ovim Pravilnikom bliže je definisana i Prodaja na daljinu, gde Član 13 navodi: Ako je upakovana hrana ponuđena na prodaju sredstvima komunikacije na daljinu, obavezni podaci iz člana 8. stav 1. ovog pravilnika, osim

roka trajanja, treba da budu dostupni pre zaključivanja kupovine i navode se u prpratnom dokumentu prilikom prodaje na daljinu ili ih treba dati u nekom drugom jasno definisanom obliku koji subjekt u poslovanju hranom precizno određuje. Ako se koriste ti drugi oblici, subjekt u poslovanju hranom krajnjem potrošaču pruža obavezne podatke bez naplate dodatnih troškova.

Svi obavezni podaci treba da budu dostupni u trenutku isporuke.

Ako je neupakovana hrana ponuđena na prodaju sredstvima komunikacije na daljinu, podaci koji se, u skladu sa ovim pravilnikom, navode prilikom deklarisanja neupakovane hrane treba da budu dostupni u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Na hranu ponuđenu na prodaju preko automata za prodaju hrane ne primenjuje se stav 1. ovog člana.

Opšti uslovi za deklarisanje neupakovane hrane (Član 14 Pravilnika)

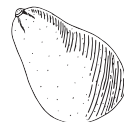
S obzirom na to da je na tržištu svakodnevno plasirana i neupakovana hrana, a kako je Pravilnik dao osnovne smernice, treba na njih obratiti pažnju i uvek ispratiti da li se nalaze sve obavezne odredbe:

Prilikom deklarisanja neupakovane hrane navodi se:

1. naziv pod kojim se hrana stavlja u promet;
2. podatak o sastojcima koji mogu da izazovu alergije i/ili intolerancije;
3. podatak o subjektu u poslovanju hranom koji hranu pakuje na mestu prodaje krajnjem potrošaču.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navode se i sledeći podaci:

1. neto količina, kod pekarskih proizvoda, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuju parametri kvaliteta pekarskih proizvoda, koji se prodaju po komadu;
2. o roku trajanja - kod hrane koja je sa mikrobiološkog gledišta brzo kvarljiva hrana;

3. o načinu ulova ili uzgoja, i to rečima: “ulovljeno u moru” ili “ulovljeno u kopnenim vodama” ili “gajeno” - kod označavanja proizvoda ribarstva;

Ako je neupakovana hrana podvrgnuta jonizujućem zračenju ti podaci se navode na deklaraciji - Naziv hrane i podaci koji se navode uz naziv hrane, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Podaci iz st. 1-3. ovog člana treba da budu istaknuti jasno, vidljivo, i to na prodajnom mestu ili na posebnoj ambalaži, ako se hrana na prodajnom mestu drži u njoj.

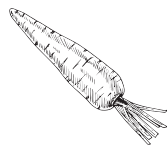
Ostali podaci propisani članom 8. ovog pravilnika, gde je to primenljivo, navode se u pratećem dokumentu, koji je poslat pre isporuke hrane ili prati hranu prilikom isporuke. Ti podaci daju se na uvid krajnjem potrošaču, ako on to zahteva.

Subjekti u poslovanju hranom, u okviru svog poslovanja, obezbeđuju da se informacije o neupakovanoj hrani namenjenoj krajnjem potrošaču ili objektima javne ishrane, dostave subjektu u poslovanju hranom koji tu hranu prima kako bi, na zahtev krajnjeg potrošača, obezbedio dostupnost obaveznih informacija o hrani.

OSETLJIVE GRUPE POTROŠAČA TREBA DA OBRATE POSEBNU PAŽNJU NA SASTOJKE KOJI MOGU DA IZAZOVU ALERGIJE I/ILI INTOLERANCIJE!

Sastojci koji mogu da izazovu alergije i/ili intolerancije su:

1. žitarice koje sadrže gluten, tj. pšenica (poput pira i pšenice khorasan), raž, ječam, ovas i varijeteti dobijeni njihovim ukrštanjem, kao i proizvodi od tih žitarica, osim:
 - a) glukoznog sirupa na bazi pšenice, uključujući i dekstrozu(1),
 - b) maltodekstrina na bazi pšenice(1),
 - c) glukoznih sirupa na bazi ječma,
 - d) žitarica koje se koriste za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etil alkohol poljoprivrednog porekla;
2. ljuskari (rakovi) i proizvodi od ljuskara;
3. jaja i proizvodi od jaja;

4. riba i proizvodi ribarstva osim:

- a) riblji želatina koji se koristi kao nosač za vitamine i karotenoidne pripravke,
- b) riblji želatina ili želatina iz riblji mehur (Isinglass) za bistrenje piva i vina;

5. kikiriki i proizvodi od kikirikija;

6. soja i proizvodi od soje, osim:

- a) potpuno rafinisanog sojinog ulja i masti(1),
- b) prirodnog ekstrata bogatog tokoferolima (E 306), prirodnog D-alfa tokoferola, D-alfa tokoferola acetata, D-alfa tokoferolsukcinata poreklom iz soje,
- c) izdvojenog fitosterola i fitosterola estri iz ulja soje,
- d) biljnog stanola estara proizvedenog iz sterola ulja soje;

7. mleko i proizvodi od mleka (uključujući laktozu), osim:

- a) surutke koja se koristi za proizvodnju alkoholnih destilata uključujući etil alkohol poljoprivrednog porekla,
- b) laktitola;

8. jezgrasto voće: badem (*communis* L.), lešnik (*Corylus avellana*), orah (*Juglans regia*), indijski orah (*Anacardium occidentale*), pekan orah (*Carya illinoensis*), brazilski orah (*Bertholettia excelsa*), pistač (*Pistacia vera*), makadamia orah i Queensland orah (*Maccadamia ternifolia*) i njihovi proizvodi, osim:

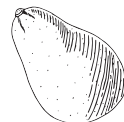
- a) jezgrastog voća koje se koristi za proizvodnju alkoholnih destilata uključujući etil alkohol poljoprivrednog porekla;

9. celer i proizvodi od celera;

10. slačica i proizvodi od slačice;

11. seme susama i proizvodi od susama;

12. sumpor-dioksid i sulfiti u koncentracijama većim od 10 mg/kg ili 10 mg/l izraženo kao SO₂, koji se izračunava za proizvode koji su spremni za potrošnju ili koji su rekonstituisani u skladu sa uputstvom proizvođača;

13. lupina i proizvodi od lupine;

14. školjkaši i ostali mekušci i njihovi proizvodi.

- a) I njihovih proizvoda, u slučaju da proces kojim su podvrgnuti neće povisiti nivo koji uzrokuje alergije za odgovarajući proizvod od koga potiču, a koji je procenjen od strane EFSA-e.

Hrana za osobe intolerantne na gluten

Hrana za osobe intolerantne na gluten su dijetetski proizvodi koji su posebno formulisani, pripremljeni i/ili prerađeni da zadovolje specifične dijetetske potrebe osoba intolerantnih na gluten.

- gluten je proteinska frakcija pšenice, raži, ječma i ova ili varijeteta dobijenih njihovim ukrštanjem i njihovih proizvoda, na koju su neke osobe intolerantne i koja je nerastvorljiva u vodi i 0,5 M rastvoru natrijum-hlorida;
- pšenica u smislu ovog poglavlja znači sve Triticum vrste.

Hrana za osobe intolerantne na gluten koja se sastoji ili sadrži jedan ili više sastojaka dobijenih iz pšenice, raži, ječma, ova ili varijeteta dobijenih njihovim ukrštanjem koji su posebno prerađeni da se smanji sadržaj glutena ne sme da ima sadržaj glutena veći od 100 mg/kg u namirnici u obliku u kom se prodaje krajnjem potrošaču.

Ukoliko se ovas koristi u namirnicama za osobe intolerantne na gluten, on mora biti posebno proizveden, pripremljen ili prerađen da se izbegne kontaminacija sa pšenicom, raži, ječmom ili varijetetima dobijenim njihovim ukrštanjem, a sadržaj glutena u takvom ovsu ne sme biti veći od 20 mg/kg.

Termin “veoma nizak sadržaj glutena” može se koristiti u deklarisanju, reklamiranju i prezentaciji proizvoda.

Termin “bez glutena” može se koristiti u deklarisanju, reklamiranju i prezentaciji proizvoda samo ako sadržaj glutena nije veći od 20 mg/kg u namirnici u obliku u kom se prodaje krajnjem potrošaču.

Hrana za osobe intolerantne na gluten koja se sastoji ili sadrži jedan ili više sastojaka koji zamenjuju pšenicu, raž, ječam, ovas ili varijetete dobijenih njihovim ukrštanjem ne sme da ima sadržaj glutena veći od 20 mg/kg u namirnici u obliku u kom se prodaje krajnjem potrošaču.

Oznaka “veoma nizak sadržaj glutena” ili “bez glutena” mora da bude istaknuta u neposrednoj blizini naziva namirnice za osobe intolerantne na gluten.

Hrana za osobe intolerantne na gluten mora biti pripremljena sa posebnom pažnjom i u skladu sa dobrom proizvođačkom praksom da bi se izbegla kontaminacija glutenom.

Termin “bez glutena” može se koristiti u deklarisanju, reklamiranju i prezentaciji drugih dijetetskih namirnica i namirnica uobičajenog sastava ako sadržaj glutena nije veći od 20 mg/kg u namirnici u obliku u kom se prodaje krajnjem potrošaču.

Kvantitativno određivanje glutena u namirnicama i sastojcima mora da bude zasnovano na imunološkoj metodi kao što je ELISA R5 Mendez metoda, ili drugim metodama koje obezbeđuju najmanje istu osetljivost i specifičnost.

Korišćena antitela moraju da reaguju sa frakcijama proteina žitarica koje su toksične za osobe sa intolerancijom na gluten i ne smeju da daju ukrštene reakcije sa drugim proteinima žitarica ili drugim komponentama namirnica ili sastojaka.

Limit detekcije ne sme biti viši od 10 mg glutena /kg.

Kvalitativna analiza koja ukazuje na prisustvo glutena ili limit testovi za gluten moraju biti bazirani na relevantnim metodama (npr. ELISA, imunobloting, DNK metode).

Dijetetski suplementi:

Dijetetski proizvodi su namirnice koje se po sastavu bitno razlikuju od “običnih” namirnica. Dijetetskim proizvodima ne mogu se pripisivati svojstva prevencije i lečenja bolesti, niti smeju biti zamena za pravilnu ishranu, a prilikom izbora nekog od njih, poželjno je posavetovati se sa farmaceutom ili lekarom.

Dijetetski suplementi dopunjuju normalnu ishranu, a u prometu se mogu naći u obliku kapsula, tableta, kesica praška, ampula, bočica.

Prema Pravilniku, dijetetski proizvodi namenjeni su da zadovolje nutritivne potrebe odojčadi i dece, osoba koje žele da smanje telesnu masu, za posebne medicinske namene, kao zamene za so..

Ovi proizvodi stavlja se u promet isključivo upakovani, na pakovanju mora biti navedena oznaka “dijetetski proizvod”, dok za dijetetske suplemente mora biti navedena oznaka “dodatak ishrani”.

PRAVILNIK O ZDRAVSTVENOJ ISPRAVNOSTI DIJETETSKIH PROIZVODA (“Sl. glasnik RS”, br. 45/2010, 27/2011, 50/2012, 21/2015, 75/2015 i 7/2017):

- dijetetski proizvodi su namirnice koje se zbog posebnog sastava ili posebnog načina proizvodnje jasno razlikuju od namirnica uobičajenog sastava i koje su pogodne za posebno navedenu nutritivnu namenu za koju se stavljaju u promet;

- dodaci ishrani (dijetetski suplementi) su namirnice koje dopunjuju normalnu ishranu i predstavljaju koncentrovane izvore vitamina, minerala ili drugih supstanci sa hranljivim ili fiziološkim efektom, pojedinačno ili u kombinaciji, a u prometu su u doziranim oblicima dizajnirane da se uzimaju u odmerenim pojedinačnim količinama (kapsule, tablete, kesice praška, ampule tečnosti, bočice za doziranje u kapima i dr.);
- nutritivna izjava (tvrdnja) je bilo koja izjava kojom se tvrdi, sugeriše ili navodi na mišljenje da hrana ima posebna povoljna hranljiva svojstva zbog:
 1. energetske vrednosti koju:
 - - obezbeđuje,
 - - obezbeđuje u smanjenoj ili povećanoj količini, ili
 2. hranljivih sastojaka ili drugih sastojaka koju:
 - - sadrži,
 - - sadrži u smanjenoj ili povećanoj količini, ili ne sadrži;

Radi boljeg informisanja potrošača o kvalitetu i bezbednosti namirnica koje konzumiraju, važno je da se upoznaju i sa primenom sredstava za zaštitu u poljoprivrednoj proizvodnji(pesticida).

ODRŽIVO KORIŠĆENJE PESTICIDA

U poljoprivrednoj proizvodnji je neophodna upotreba pesticida u svrhu zaštite bilja od svih vrsta korova, bolesti i štetočina. Zaštita poljoprivrednih biljnih vrsta je izuzetno zahtevan posao koji zahteva visok nivo stručnosti i znanja. Nažalost, veliki broj poljoprivrednih proizvođača istu ne obavlja sa potrebnim uspehom. Neadekvatna primena uzrokuje biološku neefikasnost primenjenog sredstva u preko 65% slučajeva, pa se tako neretko može čuti kako preporučeni preparat nije ispunio očekivanja i gubi se poverenje između proizvođača i potrošača.

Jačanje svesti o odgovornoj upotrebi pesticida, promocija smanjenja upotrebe pesticida i odabir bezbednijih alternativa u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine bi trebalo da bude cilj svake poljoprivredne proizvodnje, posebno radi dobijanja visokih prinosa i zdravstveno bezbednog

proizvoda. Kako bi se do ovako postavljenog cilja došlo, neophodno je poštovati kako pravila koja nam sama priroda nameće, tako i pravila o korišćenju i upotrebi pesticida u zaštiti biljaka.

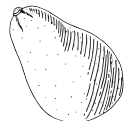
Prvenstveno želimo da se obratimo malom poljoprivrednom proizvođaču koji nema zaposlenog stručnjaka za zaštitu bilja, i sam se suočava sa svim problemima koji prate poljoprivrednu proizvodnju.

Proleće je vreme kada započinju radovi u našim baštama, voćnjacima i na njivama. Važnost pravilne upotrebe i korišćenja pesticida može se sagledati kroz štete koje nastaju kao posledica neadekvatnog rada sa istim. Direktna posledica neblagovremene primene ili pak preterane primene, ogleda se u smanjenju prinosa i kvaliteta poljoprivrednih proizvoda. Zagađenost zemljišta i vodotokova, uništavanje mikroflore zemljišta, rezistentnost, trovanje ljudi i životinja su samo neke od posledica nemara i nestručnosti prilikom rukovanja sa sredstvima za zaštitu bilja.

Postavlja se pitanje, šta mi to možemo učiniti kako bi smo sprečili gubitke? Prvenstveno, neophodno je primeniti sve preventivne mere u cilju sprečavanja razvoja korova, bolesti i štetočina. Tu se pre svega misli na agrotehničke mere, poštovanje plodoreda, pravilno podizanje dugogodišnjih zasada, stalno praćenje meteoroloških podataka na sajtu RHMZ (<http://www.hidmet.gov.rs/>) i upozorenja na uslove za razvoj bolesti i štetočina na sajtu prognozno izveštajne službe (<http://www.pisvojvodina.com>). U skladu sa ovim informacijama i stanjem na terenu, pristupiti upotrebi pesticida. Hemijska sredstva za zaštitu bilja upotrebljavati na način propisan na deklaraciji. Prilikom aplikacije pesticida proveriti ispravnost prskalica i obavezno koristiti zaštitnu upremu. Nakon završenog tretiranja bezbedno ukloniti ambalažni otpad.

Registracija, kontrola, promet, uvoz i primena sredsava za zaštitu bilja u poljoprivredi je kako u EU tako i kod nas regulisana zakonima i uredbama.

Zbog čega je važna pravilna upotreba pesticida, još? S obzirom na to da se poslednjih godina, a naročito ove 2019. suočavamo sa masovnim pomorom pčela, važno je imati svest o upotrebi pesticida i uopšte otrova u procesu poljoprivredne proizvodnje. Pčela se kroz svoju evoluciju do sada nije sretala sa otrovima. Ne prepoznaje otrove, već jedino prepoznaje cvet, polen i nektar. Otporne su samo na određene vrste insekticida koji su napravl-

jeni da ne škode pčelama. Oko 20 odsto pčelinjih društava bila su pogođena nemarom voćara koji su prskali sa pesticidima onda kada nije trebalo. Po zakonu je zabranjeno prskanje voća u cvetu, a zakon je predvideo i kazne za nesavesne voćare. A

svi znamo značaj i opstanak pčela, koliko je važan!!! Budimo odgovorni i poštu-
jmo pravila. Tako ćemo sačuvati prirodu koja nas okružuje, zdravlje biljaka i
životinja, a samim tim i zdravlje nas samih.

U Republici Srbiji je na snazi ZAKON O SREDSTVIMA ZA ZAŠTITU BILJA

**(“Sl. glasnik RS”, br. 41/2009 i 17/2019). Zbog usaglašavanja
naših zakona i propisa sa zakonima Evropske Unije,
poznavanje zakonskih odredbi postaje neminovnost za
sve poljoprivredne proizvođače koji žele da plasiraju svoje
proizvode van granica naše zemlje i budu konkurentni na
stranim tržištima.**

ПОТРОШАЧИ!

СВАКИ САВЕТ, ЗЛАТА ВРЕДИ!

**АЛИ, ПРЕ ОДЛАСКА У КУПОВИНУ,
ПОРЕД ДОБРОГ ИНФОРМИСАЊА И ЕДУКАЦИЈЕ,
ЗНАЈТЕ ДА СЕ УВЕК, ЗА БИЛО КОЈУ НЕИПСРАВНОСТ
НАМИРНИЦА, МОРАТЕ ОБРАТИТИ ИНСПЕКЦИЈИ
(ЗДРАВСТВЕНОЈ, САНИТАРНОЈ, ФИТОСАНИТАРНОЈ
ИЛИ ПОЉОПРИВРЕДНОЈ) У СВОМ ГРАДУ!**

